

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 12Co/51/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6616209455
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Kvietok
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6616209455.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kvietka a členov senátu Mgr. Martina Štubniaka a JUDr. Alexandra Mojša, v právnej veci žalobcov: 1/ H. I., narodený XX.X.XXXX, bytom T., U. W. XXX/XX, 2/ H. Q., narodená X.XX.XXXX, bytom R., R. M. XXXX/XX, 3/ I. I., narodená XX.X.XXXX, bytom T., U. Y. XXXX/X, 4/ O. I., narodená XX.X.XXXX, bytom T., U. II XXX/XX, 5/ X. I., narodená XX.XX.XXXX, bytom T., U. U.XXX/XX a 6/ B. I., narodený XX.XX.XXXX, bytom T., U. W. XXX/XX, všetci žalobcovia zastúpení JUDr. Radkom Petruňom, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie Zvolen, Tehelná 189, proti žalovanej: Q. M., narodená XX.X.XXXX, bytom T., U. Y. XXXX/X, zastúpenej JUDr. Erikou Golskou, advokátkou, so sídlom Advokátskej kancelárie Lučenec, T. G. Masaryka 29, o určení, že závet po poručiiteľke L. S. je neplatný a pozostalí vnukovia sú dedičmi zo zákona a že dôvody na vydedenie nie sú dané, o odvolaní žalobcov 1/ až 6/ a o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 8C/187/2016 - 339 zo dňa 25. novembra 2020, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a III. **p o t v r d z u j e**.
- II. Rozsudok okresného súdu v závislých výrokoch o trovách konania (II. a IV. výrok) mení tak, že žiadna zo strán sporu **n e m á** nárok na náhradu trov prvoinštančného konania.
- III. Žiadnej zo strán sporu náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd (ďalej tiež „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) určil, že pozostalí vnuci, t.j. žalobcovia 1/ až 6/ po poručiiteľke H. S., rodenej V., narodenej XX.XX.XXXX, naposledy bytom T., I. I. XXXX/XX, ktorá zomrela dňa XX. XX. XXXX, sú dedičmi poručiiteľky zo zákona a dôvody na vydedenie zo strany poručiiteľky nie sú dané (I. výrok). Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 6/ náhradu trov konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov konania (II. výrok). Žalobu o určení, že závet a listina o vydedení poručiiteľky H. S., rodenej V., narodenej XX.XX.XXXX, naposledy bytom T., I. I. XXXX/XX, ktorá zomrela dňa XX. XX. XXXX, spísané formou Notárskej zápisnice č. N XXX/XXXX, Nz XXXXX/XXXX, NCRza XXXX/XXXX, NCRIs XXXXX/XXXX zo dňa 05.08.2015 na Notárskom úrade JUDr. Marty Jurinovej sú neplatné, zamietol (III. výrok). Zároveň žalobcom 1/ až 6/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100% do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o výške trov konania (IV. výrok).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia doručili súdu žalobu, ktorou žiadali určiť, že sú dedičmi poručiiteľky zo zákona, lebo dôvody na vydedenie zo strany poručiiteľky nie sú dané, a že závet a listina o vydedení poručiiteľky spísané vo forme notárskej zápisnice sú neplatné. Žalobcovia ako zákonní dedičia po poručiiteľke v dedičskom konaní neuznali závet ani listinu o vydedení,

pretože sú presvedčení o tom, že dôvody na ich vydedenie, tak ako sú uvedené v listine o vydedení, neboli dané. Z uvedeného dôvodu Okresný súd Lučenec uznesením sp. zn. 9D/138/2016, Dnot 58/2016, zo dňa 18. 05. 2016 žalobcom určil lehotu 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia na podanie žaloby o určenie, že ako pozostalí vnuci po poručiťelke sú dedičmi zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24. 06. 2016. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX. XX. XXXX zomrela ich stará matka - H. S., rod. V. (ďalej len „poručiťelka“). Poručiťelka bola vdovou a mala dve deti, dcéru Q. M. - žalovanú a dcéru A. I., matku žalobcov, ktorá zomrela v roku XXXX. Žalobcovia prichádzajú do úvahy ako zákonní dedičia po poručiťelke podľa ustanovenia § 473 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“). Žalobcovia boli toho názoru, že dôvody vydedenia neboli v listine o vydedení náležite konkretizované, keďže formulácia týchto dôvodov zodpovedá len všeobecnej zákonnej formulácii dôvodov vydedenia uvedených v ustanovení § 469a OZ. Mali za to, že listina o vydedení v zmysle § 37 ods. 1 OZ nie je platná a dôvody vydedenia nie sú dané. Závet a listinu o vydedení považovali za absolútne neplatné aj z dôvodu, že poručiťelka trpela duševnou poruchou, ktorá ju robila nespôsobilou na uskutočnenie týchto právnych úkonov, keďže sa dlhodobo liečila na duševnú poruchu kvalifikovanú ako „Organická afektívna porucha F06.3“ a to v psychiatrickej ambulancii B.. Y. B. v T..

3. Prvoinštančný súd vec právne posúdil podľa § 137 písm. d) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 194 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) § 46, § 47 ods. 1 zákona č. 323/1992 o notároch a notárskej činnosti (ďalej len notárskeho poriadok“), § 469a písm. a), b) OZ.

4. Okresný súd mal za to, že pokiaľ sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení, nie je známy žiadny osobitný predpis, ktorý by pripúšťal žalobu o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení, tak ako ju podali žalobcovia. Konštatoval, že nejde o určenie naliehavého právneho záujmu, či tu právo je alebo nie v zmysle § 137 písm. c) CSP, ale o určenie právnej skutočnosti podľa § 137 písm. d) CSP, ktorú musí pripúšťať osobitný predpis. Podľa názoru súdu prvej inštancie v danom prípade takéhoto osobitného predpisu niet, a preto žaloba o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení nie je prípustná, a tak v tejto časti žalobu zamietol (III. výrok).

5. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že poručiťelka bola vdovou a mala dve deti a to žalovanú a dcéru A. I., ktorá zomrela v roku XXXX, ktorá mala 6 detí - žalobcov. Poručiťelka zanechala závet a listinu o vydedení spísanú vo forme notárskej zápisnice, napísanej dňa 05. 08. 2015 na mieste samom v T., I. I. XXXX/XX, notárkou JUDr. Jurinovou, sp. zn. Nz XXXXX/XXXX, NCRza XXXX/XXXX, NRCIs XXXXX/XXXX N XXX/XXXX (ďalej len „notárska zápisnica“). Okresný súd mal za to, že v notárskej zápisnici absentovali obligatórne náležitosti podľa § 47 ods. 1 písm. b) notárskeho poriadku (uvedenia sídla notára) a náliežitosť podľa § 47 ods. 1 písm. h) notárskeho poriadku (schválenie úkonu účastníkom po prečítaní). Z uvedeného dôvodu ju nepovažoval za verejnú listinu. Napriek uvedenému, absencia týchto obsahových náležitostí nemusí mať vždy za následok neplatnosť právneho úkonu, ktorý listina obsahuje. Zákon nepredpisuje pre daný právny úkon formu notárskej zápisnice, pričom listina obsahuje všetky náležitosti, ktoré pre konkrétny právny úkon zákon vyžaduje, a preto je právny úkon platný. V danom prípade pre platnosť listiny o vydedení platí, že ju mohla poručiťelka napísať vlastnou rukou, alebo ju zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov. Mal za to, že listina o vydedení tieto formálne náležitosti nespĺňa, a preto nemohla vyvolať vydedenie žalobcov. Ďalej uviedol, že žalobcovia v konaní nepreukázali svoje tvrdenia o tom, že dôvody ich vydedenia neboli v listine o vydedení náležite konkretizované. Na druhej strane však uniesli dôkazné bremeno o tom, že k poručiťelke mali blízky citový vzťah. Podľa svojich možností ju navštevovali, pomáhali jej tak, ako im to ich možnosti dovoľovali. Z dokazovania vyplynulo, že poručiťelka vedela o žalobcoch kde žijú, a že majú povinnosti, ale aj to, že žalobcovia potom, čo sa osamostatnili, síce prerušili kontakty so žalovanou, avšak nie s poručiťelkou, o ktorú sa zaujímali a ich vzťah k nej bol naďalej úprimný, podporovaný citovými väzbami k poručiťelke. V závere súd prvej inštancie poukázal aj na závery znaleckého posudku č. 61/2020 o duševnom stave poručiťelky v zmysle ktorého poručiťelka bola osobou ľahšie zraniteľnou, senzitívnou, afektívne labilnou, egoisticky zameranou, cítiacou sa osamelou a ľahko ovplyvniteľnou inými osobami. Z uvedeného dôvodu tak mohla poručiťelka znášať ťažšie to, že žalobcovia za ňou nechodia denne, a že sa k nej mali správať neúctivo a necitlivo. Okresný súd mal však preukázané, že samotná poručiťelka mala citové väzby k žalobcom. Z uvedených dôvodov tak žalobe v časti vyhovel (I. výrok).

6. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1, 2 CSP, pričom pri ich rozhodovaní vychádzal z pomeru úspechu a neúspechu každej sporovej strany. Žalobcovia si uplatnili dva nároky a úspešný bolo v časti, že sú dedičmi zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané, a preto im priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (II. výrok). Žalovaná bola úspešná v časti, ktorou bola žaloba o určenie neplatnosti záveru a listiny o vydedení zamietnutá Z uvedeného dôvodu jej tak okresný súd priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu od žalobcov, ktorí ju zaplatia spoločne a nerozdielne v súlade s § 511 ods. 1 OZ (IV. výrok).

7. Proti výroku I. a II rozsudku podala odvolanie žalovaná, a to z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Žiadala rozsudok okresného súdu vo výroku I. zmeniť tak, že v tejto časti odvolací súd žalobu zamietne. Zároveň žiadala zmeniť aj II. výrok - závislý výrok o trovách konania a to tak, že buď žalobcom neprizná náhradu trov konania alebo prizná žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100%.

8. Bola toho názoru, že svedeckými výpoveďami svedkov M. M., B.. X. T. a B. I. (z ktorých častí výpovedi citovala aj v odvolaní), boli dostatočne preukázané skutkové okolnosti potvrdzujúce dôvodnosť vydedenia žalobcov. Vytýkala prvoinštančnému súdu nedostatočné vyhodnotenia výpovedí ňou uvádzaných svedkov, ktorí boli vypočutí po vydaní zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu. Na druhej strane súd prvej inštancie však pri rozhodnutí vychádzal z výpovedí svedkov a čestných prehlásení, ktoré boli realizované pred vydaním zrušujúceho uznesenia odvolacím súdom. Uviedla, že s ohľadom na názor okresného súdu možno dospieť k domnienke o zvýhodňovaní postavenia žalobcov na úkor žalovanej. Táto domnienka zo strany žalovanej mala byť umocnená tým, že okresný súd považoval, že žalovaná je povinná poskytovať poručiiteľke starostlivosť a to z dôvodu, že za poskytovanie tejto starostlivosti poberala príspevok za opatrovanie. Bola toho názoru, že okresný súd nebral do úvahy morálnu stránku poskytovania starostlivosti žalobcov o poručiiteľku, ktorá nebola vylúčená tým, že žalovaná poberala opatrovateľský príspevok, pričom túto morálnu povinnosť si žalobcovia absolútne neplnili. Považovala za nepochopiteľné, ak súd prvej inštancie dospel k záveru, že listina o vydedení zo dňa 05. 08. 2015 nespĺňa materiálne náležitosti vydedenia t. j. existenciu konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone [§ 469a písm. a), b) OZ] a to napriek tomu, že prvoinštančný súd bol viazaný vysloveným právnym názorom odvolacím súdom v uznesení č. k. 13Co/10/2018 - 230 zo dňa 17. 07. 2019. Okresný súd sa pri právnom posúdení listiny o vydedení nevenoval len materiálnym náležitostiam jej platnosti, ale nad rámec rozsahu doplnenia dokazovania stanoveného odvolacím súdom, posúdil aj jej formálne náležitosti. Dospel k záveru, že listina o vydedení nespĺňa formálne náležitosti, a preto nemohla vyvolať vydedenie žalobcov ako neopomenuteľných dedičov. Prvoinštančný súd k otázke formálnych náležitostí listiny o vydedení zaujal v dvoch svojich rozsudkoch v tej istej veci rôzne právne názory. Vo vzťahu k znaleckému posudku č. 61/2020 zo dňa 11. 08. 2020 vypracovaného B.. W. S. (ďalej tiež „znalecký posudok“) mala za to, že týmto bolo jednoznačne preukázané, že poručiiteľka netrpela žiadnym takým duševným ochorením alebo poruchou, ktorá by mohla mať vplyv na jej ovládacie a rozpoznávacíe schopnosti, a teda bola spôsobilá urobiť predmetný právny úkon. Napriek tomu, okresný súd vybral zo znaleckého posudku tú časť, v ktorej bol konštatovaný unáhlený úsudok poručiiteľky, čím nepochybne zvýhodnil žalobcov pred postavením žalovanej. V závere svojho odvolania žalovaná navrhla zmeniť aj závislý výrok o trovách konania (II. výrok) a to z dôvodu, že toto rozhodnutie považovala za nedôvodné, a tiež z toho dôvodu, že samotná žalovaná nezapričinila vznik sporového konania. Nezávisle od jej vôle ju poručiiteľka ustanovila za svoju závetnú dedičku, pričom žalobcom sa rozhodla vydediť. Žalovaná tak len rešpektovala poslednú vôľu poručiiteľky.

9. Žalobcovia vo svojom vyjadrení okrem iného žiadali rozsudok okresného súdu vo výrokoch I. a II. ako vecne správny potvrdiť. Zároveň s ohľadom na nimi podané odvolanie navrhovali rozsudok okresného súdu vo výrokoch III. a IV. zmeniť v zmysle z ich strany podaného odvolania. Rozhodnutie okresného súdu vo výrokoch I. a II. považovali za vecne správne, zákonné a spravodlivé a naopak odvolanie žalovanej za neopodstatnené. Mali za to, že výsledky dokazovania bolo potrebné hodnotiť komplexne a účelne a nie vyselektovať iba niektoré z dôkazov a tieto následne považovať za tie správne. Uviedli, že vzťahy medzi nimi a poručiiteľkou boli na štandardnej úrovni. Túto navštevovali, snažili sa jej pomáhať a zaujímali sa o jej zdravotný stav. Spolupodieľali sa na starostlivosti o poručiiteľku a venovali jej toľko záujmu koľko im to umožňovali ich životné podmienky. V tomto smere poukázali na vykonané dokazovanie. Nesúhlasili s názorom žalovanej, podľa ktorého prvoinštančný súd nerešpektoval vyslovený právny názor odvolacím súdom. Boli toho názoru, že dôvody vydedenia neboli v listine o vydedení spísanej formu notárskej zápisnice dostatočne konkretizované. Strohá citácia niektorého z dôvodov vydedenia v zmysle OZ, nie je z pohľadu platnosti listiny o vydedení postačujúca.

Skutočnosť, že súd prvej inštancie vo svojom prvom rozsudku nekonštatoval nespĺnenie formálnych náležitostí listiny o vydedení, pričom vo svojom druhom rozsudku už tak učinil, nijako neovplyvňuje správnosť odvolaním napadnutých výrokov I. a II. napadnutého rozsudku. Rovnako považovali za nedôvodné odvolanie žalovanej aj do výroku o trovách konania - II. výrok.

10. Žalovaná vo svojej odvolacej replike zotrvala na podanom odvolaní ako aj na svojom odvolacom návrhu. Nesúhlasila s tvrdením žalobcov o ich štandardnom vzťahu s poručiteľkou. Nemožno považovať za bežné, že niektorí žalobcovia poručiteľku nenavštevovali vôbec, hoci bývali v blízkosti jej bydliska a niektorí ju navštevovali len výnimočne. Bola toho názoru, že žalobcovia si nevážili poručiteľku počas jej života, a ani v prípade jej smrti jej neprejavili potrebnú úctu tým, že by sa zúčastnili na poslednej rozlúčky s ňou, nakoľko na tomto akte, boli prítomní len niektorí z nich.

11. Žalobcovia taktiež napadli odvolaním rozsudok okresného súdu, a to v rozsahu, ktorým bola ich žaloba o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení zamietnutá (III. výrok) a voči závislému výroku o trovách konania, ktorým okresný súd priznal žalovanej voči žalobcom náhradu trov konania v rozsahu 100% (IV. výrok). Odvolanie založili na odvolacích dôvodoch podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Navrhli, aby odvolací súd v nimi odvolaním napadnutom rozsahu rozsudok okresného súdu zmenil tak, že určí neplatnosť závetu a listiny o vydedení a zároveň im prizná aj náhradu trov konania v rozsahu 100%.

12. Rozhodnutie okresného súdu vo výrokoch III. a IV. považovali za nesprávne a nezákonne. Nestotožnili sa názorom prvoinštančného súdu o neprípustnosti žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení podľa § 137 písm. d) CSP. Boli toho názoru, že podanú žalobu bolo potrebné považovať za určovaciu žalobu v zmysle § 137 písm. c) CSP. Naliehavý právny záujem bol daný spornosťou dedičského práva. Poukázali na výšku dedičských podielov, ktoré by dedili v prípade neplatnosti závetu. Vo vzťahu k závetu a listiny o vydedení spísané vo forme notárskej zápisnice, tak tieto považovali za absolútne neplatný právny úkon, a to pre absenciu vážnej a slobodnej vôle poručiteľky ako aj pre nedostatok zákonných náležitostí týchto listín v zmysle § 47 Notárskeho poriadku. Poukázali na znalecký posudok v zmysle ktorého poručiteľka bola ľahšie ovplyvniteľnou osobou. Mali pochybnosti o tom, či poručiteľka uskutočnila spísanie závetu a listiny o vydedení slobodne a vážne, nakoľko sa nedá vylúčiť jej ovplyvnenie inou osobou t. j. žalovanou. Uvedené malo byť preukázané aj z vykonaného dokazovania výsluchom nie len žalobkyne 4/ ale aj notárky, ktorá spísala notársku zápisnicu, ale aj dokonca samotnej žalovanej, ktorá uviedla, že poručiteľka dala na to, čo povedala, pričom sa vzájomne rešpektovali. Poručiteľka pod vplyvom žalovanej pripravený závet a listinu o vydedení podpísala. Nejednalo sa o prejavenie slobodnej vôle poručiteľky, ale vôle žalovanej. Okrem toho, že pri spísaní notárskej zápisnice absentovala slobodná vôľa poručiteľky, tak notárska zápisnica neobsahovala ani zákonom predpísané náležitosti. V notárskej zápisnici absentovali náležitosti v zmysle § 47 písm. b) a g) Notárskeho poriadku. Uvedená skutočnosť tak spôsobuje, že závet a listiny o vydedení spísané formou notárskej zápisnice sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi. Ak by však odvolací súd síce vyhodnotil notársku zápisnicu za neplatnú, avšak jej neplatnosť nespôsobuje aj neplatnosť právnych úkonov, ktoré listina obsahuje, tak je potrebné vyhodnotiť, či závet a listina o vydedení spĺňajú zákonné kritéria podľa OZ. Podľa názoru žalobcov však nemožno závet a listinu o vydedení považovať za platné právne úkony, nakoľko neobsahujú zákonné náležitosti v zmysle § 476 a nasl. OZ.

13. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov voči výroku III. a IV. rozsudku žiadala, aby odvolací súd v tejto časti rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil a priznal jej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100% voči žalobcom. Považovala za nesporné, že určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení nespĺňa zákonnú podmienku v zmysle § 137 písm. d) CSP. Žalobcovia nesprávne konštatovali, že podľa ich názoru poručiteľka neprejavila vážnu a slobodnú vôľu pri zriadení závetu a listiny o vydedení. Vo svojich nepravdivých tvrdeniach zachádzajú tak ďaleko, že až osočujú žalovanú z ovplyvňovania poručiteľky. Tvrdenia žalobcov neboli v konaní preukázané, ale naopak bolo preukázané to, že poručiteľka bola sama rozhodnutá zriadiť závet.

14. Žalobcovia v odvolacej replike zotrvali na svojom odvolacom návrhu. V plnom rozsahu sa pridržali svojich doterajších písomných a ústnych vyjadreniach. Naďalej považovali závet a listinu o vydedení za absolútne neplatné právne úkony. Vzťahy medzi nimi a poručiteľkou považovali za štandardné, nelíšiace sa od vzťahov medzi vnukmi a starou matkou v iných rodinách. Mali za to, že majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti závetu a listiny o vydedení. Poukázali na to, že neplatnosti právneho úkonu

- závetu a listiny o vydedení sa domáhajú nie odkazom na § 38 ods. 2 OZ, ale s poukazom na § 37 ods. 1 OZ. Rešpektovali záver znaleckého posudku, že poručiiteľka v čase spísania notárskej zápisnice netrpela duševnou poruchou, ktorá by mohla mať vplyv na jej rozpoznávaciu a ovládaciu schopnosť. Pochybovali o tom, že poručiiteľka vykonala spísanie notárskej zápisnice slobodne a vážne. Domnievali sa, že žalovaná pociťovala krivdu, a preto sa rozhodla ovplyvniť poručiiteľku, ktorá spísala závet a listinu o vydedení pod vplyvom žalovanej. Pri spísaní týchto právnych úkonov obsiahnutých v notárskej zápisnici, tak nebola prejavená vôľa poručiiteľky, ale žalovanej, a preto nemožno hovoriť o vážnosti prejavu vôle na strane poručiiteľky.

15. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec na pojednávaní v zmysle § 385 ods. 1 CSP v rozsahu podľa § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I. a III. potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP a zároveň rozsudok okresného súdu v závislých výrokoch o trovách konania (II. a IV. výrok), podľa § 388 CSP zmenil, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

16. Odvolací súd postupom podľa ust. § 384 ods. 1 CSP na nariadenom pojednávaní dňa 08. 09. 2022 zopakoval dokazovanie oboznámením podstatného obsahu v spise sa nachádzajúcich listinných dôkazov v zmysle § 204 CSP a to notárskou zápisnicou zo dňa 05. 08. 2015; Nz XXXXX/XXXX (č. I. 15 až 17 spisu), uznesením Okresného súdu Lučenec sp. zn. 9D/138/2016, Dnot 58/2016 zo dňa 15. 05. 2016 (č. I. 18, 19), znaleckým posudkom č. 61/2020 zo dňa 11. 08. 2020 vypracovaného súdnou znalkyňou B.. W. S., (č. I. 297 až 310).

17. Z obsahu notárskej zápisnice zo dňa 05. 08. 2015 odvolací súd zistil, že poručiiteľka sa rozhodla touto formou spísať závet, ktorým odkázala celý svoj hnutel'ný a nehnuteľný majetok, ktorý ku dňu smrti vlastnila žalovanej ako závetnej dedičke. Zároveň sa rozhodla vydediť svojich vnukov - žalobcov 1/ až 6/ a to z dôvodov podľa § 469a ods. 1 písm. a) a b) OZ. Žalobcovia sa s obsahom notárskej zápisnice oboznámili až v dedičskom konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 9D/138/2016, pričom nesúhlasili s jej obsahom, a tak im bola uznesením súdu prvej inštancie sp. zn. 9D/138/2016 zo dňa 18. 05. 2016 daná možnosť na uplatnenie svojich práv podaním žaloby na súde. Okresný súd po zrušení prvotného rozsudku vykonal vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctva a farmácie, odvetvia psychiatrie (liečba alkoholizmu a toxikománie, gerontopsychiatrie). Zo záverov znaleckého posudku je zrejmé, že poručiiteľka v čase spísania notárskej zápisnice netrpela žiadnym takým duševným ochorením alebo poruchou, ktorá by mohla mať vplyv na jej ovládaciu a rozpoznávaciu schopnosť. Znalkyňa však uviedla, že sa nedá vylúčiť vzhľadom k zvýšenej sugestibilite starších ľudí, možnosť jej ovplyvnenia inou osobou, čo však nie je prejavom duševnej choroby.

18. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali určenia, že sú dedičmi poručiiteľky zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané. Zároveň sa domáhali aj určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných vo forme notárskej zápisnice ako aj náhrady trov konania.

19. Okresný súd svojím prvým rozsudkom zo dňa 12. 07. 2017 určil, že žalobcovia sú dedičmi po poručiiteľke zo zákona a dôvody vydedenia zo strany poručiiteľky neboli dané (I. výrok). Žalobu vo zvyšnej časti, ktorou sa žalobcovia domáhali určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných vo forme notárskej zápisnice zamietol (II. výrok) a žalobcom priznal náhradu trov konania v rozsahu 50% (III. výrok). Voči tomuto rozsudku podali odvolanie žalobcovia, čo do zamietajúceho - II. výroku, ale aj žalovaná do vyhovujúcej časti rozsudku - I. výrok. Odvolaním tak bol dotknutý aj závislý výrok o trovách konania - III. výrok. Krajský súd uznesením č. k. 13Co/10/2018 - 230 zo dňa 17. 07. 2019 zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20. Súd prvej inštancie mal za to, že nakoľko notárska zápisnica nespĺňa formálne náležitosti v zmysle § 47 ods. 1 písm. b) a h) Notárskeho poriadku, tak ju nemožno považovať za notársku zápisnicu a teda ani za verejnú listinu. Napriek uvedenej absencii obsahových náležitostí mal za to, že ak pre právny úkon zákon nepredpisuje formu notárskej zápisnice a listina obsahuje náležitosti, ktoré pre konkrétny úkon zákon vyžaduje, je takýto právny úkon platný. Prvoinštančný súd preto ďalej vychádzal z toho, že poručiiteľka mohla listinu o vydedení spísať vlastnou rukou alebo ju zriadiť v inej písomnej forme za účasti svedkov. Keďže listina o vydedení neobsahovala ani formálne náležitosti pre takto vykonaný úkon, tak nemohla vyvolať vydedenie žalobcov. Napriek tomuto záveru, okresný súd skúmal danosť dôvodov vydedenia. Odvolací súd zopakovaným dokazovaním dospel na rozdiel od súdu prvej

inštancie k opačnému názoru vo vzťahu k existencii formálnych náležitostí notárskej zápisnice. V prípade absencie niektorej z formálnych náležitostí notárskej zápisnice, notársky poriadok nespája s jej absenciou neplatnosť právneho úkonu. Na druhej strane, ak zákon umožňuje spísanie závetu alebo aj listiny o vydedení vo forme notárskej zápisnice a táto nemá náležitosti v zmysle § 47 ods. 1 Notárskeho poriadku, nie je následkom absencie zákonom vyžadovaných náležitostí neplatnosť takéhoto právneho úkonu. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie dospel k záveru, že notárska zápisnica obsahuje všetky formálne náležitosti v zmysle § 47 ods. 1 Notárskeho poriadku. Podľa názoru odvolacieho súdu notárska zápisnica obsahuje označenie sídla notára [§ 47 ods. 1 písm. b) Notárskeho poriadku] ako aj údaj o tom, že zápisnica bola po prečítaní účastníkmi schválená [§ 47 ods. 1 písm. h) Notárskeho poriadku]. Údaj o sídle notára je totiž v súlade s § 12 ods. 2 písm. c) Notárskeho poriadku obsiahnutý priamo v úradnej pečiatke notára, ktorej odtlačok sa nachádza na notárskej zápisnici. Nakoľko súčasťou úradnej pečiatky notára je aj označenie jeho sídla, tak v prípade odtlačku úradnej pečiatky na notárskej zápisnici je automaticky uvedené aj jeho sídlo, čo postačuje na splnenie uvedenej zákonnej podmienky. Rovnako je v notárskej zápisnici obsiahnuté aj schválenie právneho úkonu poručiiteľkou podľa § 47 ods. 1 písm. h) Notárskeho poriadku. Toto schválenie je v notárskej zápisnici formulované v poslednej vete a to tak, že: „Zápisnica bola hlasite diktovaná, účastníčkou prečítaná a na znak súhlasu vlastnoručne podpísaná.“ Podpísanie obsahu zápisnice je prejavom vôle poručiiteľky, ktorým sa rozhodla vykonať právny úkon - spísanie závetu a listiny o vydedení vo forme notárskej zápisnice, pričom pojem súhlas je v danom prípade potrebné chápať ako vyjadrenie zhody prejavenej vôle poručiiteľky s písomným obsahom vyjadreným v notárskej zápisnici. Pri gramatickom výklade vychádzajúc zo synonymického slovníka slovenského jazyka je možné pojem „schváliť“ nahradiť aj jeho synonymickým pojmom ako „súhlasiť“, či „odobriť“ resp. „potvrdiť“ a podobne. Nahradenie slova schváliť pojmom súhlasiť v písomnom vyhotovení notárskej zápisnice nezmenilo obsah a význam prejavovaného právneho úkonu, a preto bola splnená aj táto požiadavka. Na základe uvedeného, tak odvolací súd dospel k záveru, že závet a listiny o vydedení boli spísané vo forme notárskej zápisnice, ktorá v zmysle § 47 ods. 1 notárskeho poriadku obsahovala všetky náležitosti a teda bol tento právny úkon zo strany poručiiteľky vykonaný v zákonom predpokladanej forme - notárskej zápisnice.

21. Napriek uvedenému, okresný súd v konečnom dôsledku dospel k správne mu záveru, že dôvody vydedenia žalobcov nie sú dané, a že títo sú zákonnými dedičmi po poručiiteľke.

22. Vydedenie spísané vo forme notárskej zápisnice (ako jednostranný právny úkon poručiiteľky) musí spĺňať určité materiálne a formálne náležitosti. Materiálnou náležitosťou vydedenia je (okrem všeobecných požiadaviek pre platnosť právnych úkonov) existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Ustanovenie § 469a ods. 1 taxatívne vypočítava dôvody vydedenia. Pre všetky dôvody je charakteristické negatívne správanie sa potomka v rozpore s dobrými mravmi. Dôvod vydedenia sa musí uviesť v listine o vydedení a tento dôvod musí existovať už v čase pred prejavom vôle poručiiteľa. Teda existencia dôvodov vydedenia sa posudzuje vždy za obdobie pred napísaním listiny o vydedení, t. j. v danom prípade ku dňu 05. 08. 2015.

23. Z formulácie dôvodov vydedenia uvedených v ustanovení § 469a písm. a) a b) OZ vyplýva, že na ich základe možno postihnúť široký okruh negatívnych skutočností existujúcich vo vzťahoch poručiiteľa a potomka. Ide pritom o subjektívne dôvody, resp. dôvody, ktoré sa posudzujú zo subjektívneho hľadiska. Materiálnou náležitosťou vydedenia je okrem všeobecných požiadaviek na platnosť právneho úkonu aj existencia konkrétneho dôvodu vydedenia uvedeného v zákone. Dôvod vydedenia musí byť pod sankciou neplatnosti právneho úkonu konkretizovaný tak, aby bol zrozumiteľný nie len dotknutému subjektu, ale ja nezúčastnenému (pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/194/2011 zo dňa 26. 07. 2012). Poručiiteľka dôvody vydedenia formulovala zreteľne a nezameniteľne, pričom je zrejmé, že dôvody vydedenia mali spočívať v tom, že žalobcovia poručiiteľke v rozpore s dobrými mravmi neposkytli potrebnú pomoc v chorobe, starobe alebo iných závažných prípadoch [§ 469a ods.1 písm. a) OZ] a neprejavovali o ňu opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia mali prejavovať [§ 469a ods. 1 písm. b) OZ].

24. Pre platnosť vydedenia žalobcov z dôvodu podľa § 469a ods. 1 písm. a) OZ je nevyhnutné, aby sa poručiiteľka ocitla v situácii, kedy by jej zdravotné alebo iné ťažkosti, ktoré nastali v dôsledku jej ochorenia alebo veku, prípadne pre ťažkosti spôsobené inými okolnosťami (požiar, záplavy, či iné prírodné katastrofy), potrebuje pomoc a zároveň nie je schopná si sama bez cudzej pomoci obstaráť základné životné potreby. Zároveň však musí ísť o situáciu, v ktorej o potreby poručiiteľky nie je postarané inak,

kedy potomok má reálnu možnosť poručiťke potrebnú pomoc poskytnúť a kedy poručiťka túto pomoc neodmieta. Taktiež neposkytnutie pomoci poručiťke musí byť zo strany potomkom odporujúce dobrým mravom. Z uvedeného je zrejmé, že pre naplnenie tohto dôvodu vydedenia, musia byť kumulatívne splnené tri podmienky a to 1. odkázanosť poručiťky na pomoc, 2. nie je zabezpečená pomoc pre poručiťku inak a potomok má možnosť túto pomoc poskytnúť a táto nie je zo strany poručiťky odmietnutá a 3. neposkytnutie pomoci je v rozpore s dobrými mravmi, pričom v prípade absencie, čo i len jednej z týchto podmienok, dôvod vydedenia by nebol daný.

25. Odvolací súd konštatuje, že v konaní nebolo sporné, že žalovaná ako dcéra poručiťky, ku ktorej v rámci rodinných vzťahov mala najbližší vzťah, zabezpečovala starostlivosť o svoju matku. Napriek tomu, že poručiťka bola síce odkázaná na pomoc a to s ohľadom na svoj vysoký vek a v jej prípade s tým spojené aj zdravotné ťažkosti, tak potrebná pomoc jej bola zabezpečená práve zo strany žalovanej, ktorá ju vykonávala najneskôr od roku 2011. Skutočnosť, že žalovaná poberala opatrovateľský príspevok len potvrdzuje to, že sa sama zaviazala poskytovať potrebnú pomoc poručiťke a teda poručiťka v čase spísania závetu nebola odkázaná na pomoc od žalobcov a túto ani nepotrebovala. Odvolací súd v tomto smere poukazuje aj na to, že v možnostiach žalobcov by ani nebolo možné poskytnúť z objektívnych dôvodov pomoc poručiťke vo forme osobnej starostlivosti, nakoľko väčšina z nich žila alebo pracovala mimo miesta posledného trvalého pobytu poručiťky (aj v zahraničí) a zároveň niektorí žalobcovia majú aj maloleté nezaopatrené deti, ktoré sú odkázané na ich starostlivosť, ktorú museli ako rodičia zabezpečovať primárne. Nie je ničím neobvyklým, že v prípade rodinných vzťahov vykonávajú starostlivosť o svojich rodičov prioritne deti a až následne ostatní rodinní príbuzní, ktorí sú pokrve vzdialenejší, ak to je v ich schopnostiach a možnostiach. V danom prípade sa starostlivosť o poručiťku ujala práva žalovaná ako jej dcéra, ktorá bola nie len v rodinnej väzba jej najbližšou osobou, ale bolo zároveň v jej možnostiach a schopnostiach túto starostlivosť poručiťke poskytnúť a teda neexistovala reálna potreba zabezpečenia starostlivosti poručiťky zo strany žalobcov ku dňu spísania listiny o vydedení.

26. V prípade posudzovania existencie dôvodu vydedenia podľa § 469a ods. 1 písm. b) OZ, musia existovať skutočnosti, ktoré by odôvodňovali prijatie záveru, že žalobcovia ako potomkovia o poručiťku trvalo neprejavovali opravdivý záujem, ktorý by ako potomkovia a dedičia mali prejavovať. Neprejavovanie záujmu by malo v danom prípade spočívať nie len v nezájme žalobcov o poručiťku, ale aj v ich správaní, ktorým by žalobcovia síce prejavovali záujem o poručiťku, avšak spôsobom nezodpovedajúcim riadnemu správaniu sa vnúčať k ich starej matke (babke) a to napríklad spôsobom, ktorý by trvalo prekračoval zásady spoločenskej slušnosti (k tomu napr. Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2821/2006 zo dňa 30. 10. 2007).

27. Vykonaným dokazovaním pred súdom prvej inštancie mal aj odvolací súd preukázané, že nebol daný ani tento dôvod vydedenia. Ako už bolo vyššie uvedené, žalobcovia v rodinnej väzbe neboli vo vzťahu k poručiťke pokrve najbližší, keďže boli vnúčaťami poručiťky. Je potrebné si uvedomiť, že vzťah a puto rodiča a jeho dieťaťa je rozdielny ako vzťah starého rodiča a vnúčaťa. Rozdielnosť spočíva nie len v citovej väzbe, ale aj vzájomných vzťahoch. Napriek tomu, že matka žalobcov, ktorá bola dcérou poručiťky zomrela v dôsledku choroby predčasne (13. 09. 1997) boli takmer všetci žalobcovia už dospelými resp. boli blízko veku dospelosti (žalobcovia 5/ a 6/), ktorých opatrovníkom sa stala žalobkyňa 3/ (viď rozsudok Okresného súdu Lučenec sp. zn. P 75/86 - č.l. 69 spisu). Žalobcovia napriek tomu, že prišli o svojich rodičov v mladom veku, udržiavali riadne vzťahy s poručiťkou a to podľa svojich možností, pričom boli limitovaní nie len vzdialenosťou medzi miestom ich pobytu, či výkonom práce a miestom pobytu poručiťky, ale aj ich pracovnými, či rodinnými povinnosťami a starostlivosťou o maloleté deti. No napriek uvedenému s poručiťkou mali vytvorené pozitívne puto, čo bolo preukázané tým, že ju podľa možnosti navštevovali, ak vedeli tak jej prípade podľa potreby pomohli s prácami na záhrade, či dome. Rovnako sa niektorí z nich zúčastnili aj oslavy jej životného jubilea, pričom tí žalobcovia, ktorí sa oslavy narodenín nezúčastnili, tak sa o tejto udalosti navzájom informovali. Uvedené dosvedčuje to, že žalobcovia mali záujem o poručiťku, ktorý nebol len predstieraný, a ktorý možno považovať za prirodzený v prípade vzťahov medzi vnúčaťami a starým rodičom. Odvolací súd nespochybňuje, že poručiťka mohla niekedy pociťovať nedostatok záujmu zo strany žalobcov, avšak uvedené mohlo byť zapríčinené v dôsledku cievnych zmien a starnutia mozgu (atrofie), čo spôsobovalo jej ľahšiu zraniteľnosť, zvýšenú senzitivnú stránku, čo vyplynulo zo znaleckého dokazovania. Z uvedeného je tak zrejmé, že ani tento dôvod vydedenia nebol daný.

28. Záver okresného súdu, ktorým určil, že žalobcovia sú zákonnými dedičmi po poručiiteľke a dôvody ich vydedenia nie sú dané (I. výrok) bol s ohľadom na vyššie uvedené vecne správny, a preto ho odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

29. Okresný súd zamietol žalobu o určenie, že závet a listiny o vydedení sú neplatné, z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu na takomto určení v zmysle § 137 písm. d) CSP. Odvolací súd v zrušujúcom uznesení zo dňa 17. 07. 2019 uložil súdu prvej inštancie povinnosť posúdiť, či takto podaná žaloba je prípustná v zmysle § 137 písm. c) resp. § 137 písm. d) CSP. Mal za to, že žalobcovia podaním žaloby o určenie neplatnosti závetu z vlastnej iniciatívy, mimo poverenia dedičským súdom si uplatnili svoje dispozičné právo zakotvené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Odvolací súd v tomto smere poukazuje na to, že napriek tomu, že žalobcom bola síce uznesením okresného súdu sp. zn. 9D/138/2016; D/not 58/2016 zo dňa 18. 05. 2016 (t.j. počas účinnosti OSP) uložená povinnosť v lehote 30 dní od právoplatnosti uznesenia podať žalobu o určenie, že sú dedičmi zo zákona a dôvody vydedenia nie sú dané v zmysle § 175k ods. 2 OSP, uvedené nebránilo tomu, aby podali aj žalobu na určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných vo forme notárskej zápisnice. Odvolací súd je toho názoru, že určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení je spornou skutočnosťou od ktorej závisí rozhodnutie o dedičskom práve. Žalobcovia boli uznesením odkázaní na podanie žaloby o určenie, že sú zákonní dedičia a dôvody vydedenia nie sú dané, keďže rozhodnutie o dedičskom práve záviselo od zistenia sporných skutočností. Podľa názoru odvolacieho súdu, dedičia nemôžu byť limitovaní na podanie žaloby procesným rozhodnutím súdneho komisára, ktorý rozhoduje v konaní o dedičstve. V prípade, ak medzi vydaním procesného rozhodnutia, ktorým sú dedičia odkázaní na podanie žaloby, zistia existenciu ďalších skutočností od ktorých závisí rozhodnutie o ich dedičskom práve, tak môžu sa žalobou domáhať aj ďalších nárokov, ktoré súvisia s dedičským právom.

30. Odhliadnuc od uvedeného odvolací súd vychádzal pri rozhodovaní zo zisteného skutkového stavu okresným súdom ako aj zopakovaným dokazovaním pred odvolacím súdom, pričom dospel k záveru, že v konečnom dôsledku bolo zamietnutie žaloby v tejto časti uplatneného nároku správne, keďže žalobcovia v tomto smere neunesli dôkazné bremeno.

31. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že za konania neboli preukázané jej tvrdenia, a preto z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté vo veci samej v jej neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej i v takých prípadoch, keď určitá skutočnosť významná podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, nebola alebo nemohla byť preukázaná a keď teda výsledky hodnotenia dôkazov neumožňujú súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia tejto skutočnosti, ani o tom, že by táto skutočnosť bola nepravdivá. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá existenciu týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Ide o tú stranu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí. Okruh rozhodujúcich skutočností týkajúcich sa povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer strán sporu. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena, ako aj nositeľa dôkazného bremena. Dôkazné bremeno, tak ako je uvedené vyššie, žalujúca strana neunesla a je potrebné akcentovať aj tú skutočnosť, že skutočnosti je potrebné nielen tvrdiť, ale aj ich preukázať.

32. Žalobcovia sa domáhali určenia neplatnosti listiny o vydedení a závetu v zmysle § 37 ods. 1, § 38 ods. 1 OZ. Zo záverov prijatých znalkyňou v znaleckom posudku je zrejmé, že poručiiteľka v čase spísania závetu a listiny o vydedení dňa 05. 08. 2015 netrpela žiadnym duševným ochorením alebo poruchou, ktorá by mohla mať vplyv na jej ovládacie a rozpoznávacíe schopnosti, pričom poručiiteľka bola plne schopná ovládať svoje konanie. Na základe takto zisteného skutkového stavu vykonaným dokazovaním je teda zrejmé, že nie je daný dôvod neplatnosti závetu a listiny o vydedení v zmysle § 38 ods. 1 OZ. Vo vzťahu k tvrdeniam žalobcov o neplatnosti predmetných právnych úkonov z dôvodu nedostatku vážnosti, resp. absencie slobodnej vôle poručiiteľky, ktorá mala byť v tomto smere ovplyvnená žalovanou, odvolací súd uvádza, že uvedené tvrdenia žalobcov ostali v rovine domnienok, ktoré neboli v konaní preukázané. Samotná skutočnosť, že žalovaná s ohľadom na svoj vek bola ovplyvniteľnejšou osobou ešte neznamená, že bola pri spísaní týchto právnych úkonov ovplyvnená konaním a správaním žalovanej. Uvedené tvrdenia žalobcov neboli v konaní náležite preukázané. Poručiiteľka v prípade, ak nechcela spísať závet a listinu o vydedení mohla tieto postupom podľa § 480 ods. 1, 2 kedykoľvek počas svojho života zrušiť.

33. Odvolací súd má za to, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení spísaných vo forme notárskej zápisnice, a preto záver okresného súdu o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení (III. výrok) bol z tohto dôvodu v konečnom dôsledku správny, a preto ho v zmysle § 387 ods. 1 CSP spolu s výrokom, ktorým určil, že žalobcovia sú zákonnými dedičmi a dôvody vydedenia nie sú dané (I. výrok) ako vecne správne potvrdil.

34. Odvolací súd taktiež preskúmal aj závislé výroky o trovách konania (II. a IV. výrok) a dospel k záveru, že je potrebné ich postupom podľa § 388 zmeniť v zmysle § 255 ods. 2 v spojení s § 262 ods. 1 CSP, a to viac menej z formálneho hľadiska. Žalobcovia sa domáhali dvoma samostatnými nárokmi určenia že sú zákonnými dedičmi po poručiiteľke a dôvody vydedenia nie sú dané (I. výrok) a určenia neplatnosti závetu a listiny o vydedení (III. výrok) V zmysle § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobcovia mali v konaní pred súdom prvej inštancie čiastočný úspech, keď boli úspešní v časti konania, ktorým okresný súd rozhodol, že sú zákonnými dedičmi po poručiiteľke, a že dôvody ich vydedenia nie sú dané (I. výrok), avšak boli neúspešní v časti konania o určenie neplatnosti závetu a listiny o vydedení (III. výrok). Z uvedeného je tak zrejmé, že žalobcovia a žalovaná mali približne rovnaký úspech v konaní, a preto odvolací súd rozhodol tak, že žiadnej zo strán konania nárok na náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal.

35. V tomto smere odvolací súd rozhodol rovnako aj o trovách odvolacieho konania, nakoľko v odvolacom konaní neboli úspešní ani žalobcovia a taktiež ani žalovaná, keďže odvolací súd v konečnom dôsledku rozsudok okresného súdu potvrdil. Odvolací súd tak rozhodol o trovách odvolacieho konania v súlade s § 255 ods. 2 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP a žiadnej zo strán sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

36. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

- a) ktorému súdu je určené,
- b) kto ho robí,
- c) ktorej veci sa týka,
- d) čo sa ním sleduje a
- e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z.z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa predchádzajúceho odseku neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.